

6. 3. 2026

ID: 120841

Insolvenční řízení

Platí-li, že insolvenční řízení má být vedeno tak, aby žádný z účastníků nebyl nespravedlivě poškozen nebo nedovoleně zvýhodněn [§ 5 písm. a) insolvenčního zákona], pak v rámci oddlužení plněním splátkového kalendáře nemohou být věřitelé, jejichž pohledávka byla řádně zjištěna co do pravosti a výše, vyloučeni z možnosti být uspokojeni z výtěžku zpeněžení takového majetku jen proto, že se po dobu plnění pětiletého splátkového kalendáře nepodařilo zpeněžit majetek určený § 412 odst. 1 písm. b) insolvenčního zákona. Přitom není rozhodné, zda důvodem, pro který nebyl (nemohl být) zmíněný majetek zpeněžen, byly neúspěšné „pokusy“ o jeho zpeněžení nebo pouhá skutečnost, že povinnost určená § 412 odst. 1 písm. b) insolvenčního zákona vznikla dlužnici až v době, kdy se chýlila k závěru pětiletá doba trvání splátkového kalendáře.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky č.j. 29 Cdo 2814/2024-158 ze dne 27.11.2025)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobce L. K., zastoupeného JUDr. Ing. M.D., advokátem, se sídlem v P., proti žalované A. F., zastoupené Mgr. M.J., advokátem, se sídlem v Z., o zaplacení částky 60.228,68,- Kč s příslušenstvím, vedené u Okresního soudu ve Zlíně pod sp. zn. 8 C 125/2023, o dovolání žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně - pobočky ve Zlíně ze dne 21. května 2024, č. j. 60 Co 91/2024-131, tak, že rozsudek Krajského soudu v Brně - pobočky ve Zlíně ze dne 21. května 2024, č. j. 60 Co 91/2024-131, se zrušuje a věc se vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

Okresní soud ve Zlíně rozsudkem ze dne 10. ledna 2024, č. j. 8 C 125/2023-100, zamítl žalobu, kterou se žalobce (L. K.) domáhal vůči žalované (A. F.) zaplacení částky 60.228,68 Kč s zákonným úrokem z prodlení ve výši 15 % ročně za dobu od 23. února 2023 do zaplacení (výrok I.) a rozhodl o náhradě nákladů řízení (výrok II.).

Ze skutkových zjištění soudu prvního stupně (ve vazbě na obsah spisu) plyne, že:

- 1) Krajský soud v Brně (dále též jen „insolvenční soud“) usnesením ze dne 20. března 2017, č. j. KSBR 44 INS 3517/2017-A-8, (mimo jiné) zjistil úpadek dlužnice (Z. R., později Ž.), povolil jí oddlužení a ustanovil žalovanou insolvenční správkyň; usnesením ze dne 12. června 2017, č. j. KSBR 44 INS 3517/2017-B-6, (mimo jiné) schválil oddlužení dlužnice plněním splátkového kalendáře.
- 2) Do insolvenčního řízení dlužnice přihlásil žalobce pohledávku v celkové výši 111.271,- Kč, která byla uspokojena v rozsahu částky 51.042,32 Kč.
- 3) V průběhu insolvenčního řízení dlužnice nabyla dědictvím (označené) nemovitosti (dále jen „nemovitosti“); žalovaná (jako insolvenční správkyň dlužnice) se rozhodla nemovitosti zpeněžit v dobrovolné dražbě, kterou měl uskutečnit soudní exekutor Mgr. Ctibor Brančík (dále jen „soudní exekutor“), s nímž pro tyto účely uzavřela smlouvu, kterou insolvenční soud schválil 9. září 2019.
- 4) Hodnota nemovitostí byla odhadnuta znaleckým posudkem Ing. Františka Dobiáše z 12. září 2019

na 360.000,- Kč.

5) První dražba proběhla v říjnu 2019, nemovitosti byly vydraženy za 420.000,- Kč; Krajský soud v Brně - pobočka ve Zlíně usnesením ze dne 21. února 2020 změnil potvrzení o příklepu vydané soudním exekutorem tak, že se příklep neuděluje.

6) Druhá dražba proběhla v dubnu 2020, nemovitosti byly vydraženy za částku 560.000,- Kč; soudní exekutor usnesením ze dne 8. června 2020 změnil své usnesení o příklepu ze dne 30. dubna 2020 tak, že se příklep neuděluje.

7) Třetí dražba proběhla v srpnu 2020, nemovitosti byly vydraženy za 530.000,- Kč; Krajský soud v Brně - pobočka ve Zlíně usnesením ze dne 8. prosince 2020, č. j. 60 Co 277/2020-34, změnil usnesení o příklepu vydané soudním exekutorem 6. srpna 2020 tak, že se příklep neuděluje.

8) Čtvrtá dražba proběhla v únoru 2021, nemovitosti byly vydraženy za 650.000,- Kč; usnesení soudního exekutora o příklepu ze dne 22. února 2021 změnil Krajský soud v Brně - pobočka ve Zlíně tak, že se příklep neuděluje.

9) Dopisem ze dne 26. srpna 2021 dal žalobce insolvenčnímu soudu ke zvážení nabídku, že nemovitosti odkoupí za 480.000,- Kč; žalovaná setrvala na dokončení zpeněžování prostřednictvím soudního exekutora. K žádosti insolvenčního soudu ze dne 8. listopadu 2021 žalovaná sdělila, že trvá na pokračování v dražbě. Usnesením ze dne 10. května 2022, č. j. KSBR 44 INS 3517/2017-B-54, insolvenční soud žalovanou upozornil, že posledním měsícem trvání splátkového kalendáře je červen 2022, s tím, že po jeho uplynutí již nebude možné zpeněžovat majetek dlužnice.

10) Pátá dražba proběhla dne 25. května 2022, nemovitosti byly vydraženy za 1.010.000,- Kč; usnesením ze dne 16. srpna 2022 změnil soudní exekutor své usnesení o příklepu ze dne 26. května 2022 tak, že se příklep neuděluje.

11) Žalobce podáním ze dne 26. srpna 2022 insolvenčnímu soudu nabídl, že odkoupí nemovitosti za částku 550.000,- Kč.

12) Insolvenční soud usnesením z 27. září 2022, č. j. KSBR 44 INS 3517/2017-B-66, uložil žalované, aby podala zprávu o splnění oddlužení; současně konstatoval, že zpeněžování majetku, který dlužnice nabyla za trvání oddlužení dědictvím, se nezdařilo dokončit a nyní již k němu nelze „opakovaně“ přistoupit.

13) Usnesením ze dne 24. listopadu 2022, č. j. KSBR 44 INS 3517/2017-B-75, insolvenční soud (mimo jiné) vzal na vědomí splnění oddlužení dlužnice a osvobodil ji od placení pohledávek zahrnutých do oddlužení v rozsahu, v němž dosud nebyly uspokojeny, a pohledávek věřitelů, k jejichž pohledávkám se v insolvenčním řízení nepřihlíželo, a pohledávek věřitelů, kteří své pohledávky do insolvenčního řízení nepřihlásili, ač tak měli učinit, s tím, že osvobození se vztahuje i na ručitele a jiné osoby, které měly vůči dlužnici pro tyto pohledávky právo postihu.

Na tomto základě soud prvního stupně – cituje § 36 odst. 1, § 37 odst. 1 a 2, § 40 odst. 2 a § 286 odst. 1 zákona č. [182/2006](#) Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenčního zákona) – předeslal, že jakkoli se „volba“ soudního exekutora ukázala nešťastnou, žalovaná nepostupovala v rozporu s insolvenčním zákonem, když se rozhodla prodat nemovitosti v dražbě a za tímto účelem uzavřela se soudním exekutorem smlouvu, kterou insolvenční soud schválil. Samotná skutečnost, že žalovaná „nenechala schválit“ dodatek ze dne 7. ledna 2021, v důsledku čehož „došlo nepřímě ke zrušení“ čtvrtého usnesení o příklepu, nic nemění na neexistenci příčinné souvislosti mezi vznikem škody a jednáním žalované jako insolvenční správkyň; odpovědnost nesl soudní exekutor.

Dále soud prvního stupně zdůraznil, že žalovaná neodpovídá za vzniklou škodu ani podle § 40 odst. 2 insolvenčního zákona, když soudní exekutor, se kterým uzavřela smlouvu o zpeněžení, není jinou osobou, kterou by žalovaná použila přímo k výkonu své funkce. Při uzavření smlouvy se soudním exekutorem žalovaná nevěděla, že tento je „nekompetentní“; tato skutečnost vyplynula až z „výsledku“ dražeb. Rovněž rozhodnutí žalované, která trvala na páté dražbě, bylo legitimní, když v případě řádného průběhu této dražby by byly nemovitosti zpeněženy včas.

Krajský soud v Brně - pobočka ve Zlíně k odvolání žalobce rozsudkem ze dne 21. května 2024, č. j. 60 Co 91/2024-131, potvrdil rozsudek soudu prvního stupně (první výrok) a rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení (druhý výrok).

Odvolací soud - odkazuje na § 37 odst. 1 a 2, § 40 odst. 2, a § 289a odst. 2 insolvenčního zákona, na § 32 odst. 1 a § 76 odst. 2 zákona č. [120/2001](#) Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekučního řádu) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, jakož i na (označenou) judikaturu Nejvyššího soudu - akcentoval, že za újmu způsobenou exekutorem při výkonu exekuční činnosti odpovídá stát z titulu odpovědnosti za nesprávný úřední postup podle § 4 a § 5 písm. b) zákona č. [82/1998](#) Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. [358/1992](#) Sb., o notářích a jejich činnosti (notářského řádu), ve znění pozdějších předpisů, který „následně disponuje vůči soudním exekutorovi případným regresním nárokem“. Soudní exekutor totiž při dražbě nevystupuje toliko jako pouhý dražitel, nýbrž vykonává část veřejné pravomoci, která na něj byla přenesena. Ostatně, i kdyby činnost soudního exekutora (dražba prováděná na návrh insolvenční správkyne) nebylo možno považovat za úřední činnost, odpovídal by za vzniklou škodu soudní exekutor, aniž by došlo „k přenosu povinnosti“ k náhradě škody na insolvenční správkyne. Žalovanou tak „mohla stíhat“ povinnost k náhradě škody pouze za předpokladu, že by sama porušila povinnost při výkonu své funkce podle § 37 odst. 1 insolvenčního zákona.

Odpovědnost žalované za škodu vzniklou při výkonu funkce insolvenční správkyne – pokračoval odvolací soud – je odpovědností objektivní (bez zřetele na zavinění), která je založena na kumulativním splnění následujících předpokladů: a) porušení povinnosti při výkonu funkce insolvenční správkyne, b) vznik škody a c) příčinná souvislost mezi porušením povinnosti a vznikem škody. Insolvenční správkyne se mohla odpovědnosti za škodu zprostit, prokázala-li by, že nemohla zabránit škodě ani při vynaložení veškerého úsilí, které po ní bylo možné spravedlivě požadovat se zřetelem k průběhu insolvenčního řízení.

V situaci, kdy v insolvenčním řízení nebyla zcela uspokojena pohledávka žalobce proto, že se nepodařilo zpeněžit nemovitosti, lze rozdíl mezi výší pohledávky, která byla uspokojena, a výší pohledávky, která by po řádně provedeném zpeněžení mohla být uspokojena (tj. částku 60.228,68 Kč), považovat za škodu vzniklou žalobci; po skončení oddlužení byla totiž dlužnice osvobozena od placení pohledávek a v neuspokojeném rozsahu se stala pohledávka žalobce naturální obligací.

Dále odvolací soud zdůraznil, že porušení povinností insolvenční správkyne při výkonu funkce mohlo spočívat ve třech základních formách, konkrétně v porušení povinností, které jí ukládá zákon, nebo které jí uložil rozhodnutím (insolvenční) soud nebo nepostupovala-li při výkonu funkce s odbornou péčí. V poměrech projednávané věci, kdy žalovaná využila zákonného oprávnění a se souhlasem věřitelského výboru „přistoupila“ k dražbě nemovitostí prostřednictvím soudního exekutora, přichází v úvahu toliko porušení povinnosti postupovat s odbornou péčí.

V tomto směru (ve shodě se soudem prvního stupně) dovodil, že do neúspěšného skončení třetí dražby nelze v postupu žalované shledat porušení povinnosti odborné péče, když žalovaná není odpovědná za samotnou činnost soudního exekutora, tj. ani za případná pochybení, jichž se dopustil v průběhu dražeb. Postup soudního exekutora (jeho selhání) však měl vyvolat u žalované pochybnosti

o jeho profesionalitě; žalovaná „se měla pokusit ověřit možnost“ provést dražbu jiným soudním exekutorem či hledat jiný způsob zpeněžení nemovitostí. Pochybila i v tom, že před čtvrtou dražbou insolvenčnímu soudu nepředložila dodatek č. 1 ke smlouvě o provedení dražby, což bylo důvodem neúspěšnosti čtvrté dražby. Po skončení čtvrté dražby nejednala s odbornou péčí, když místo toho, aby transparentním způsobem ověřila možnost zpeněžení nemovitostí jiným způsobem, vyčkávala na průběh páté dražby.

Jakkoli neměl odvolací soud pochybnosti o tom, že porušením povinnosti žalované „došlo k oddálení zpeněžení majetkové podstaty“, současně (na rozdíl od soudu prvního stupně) akcentoval, že zpeněžení nemovitostí [jako mimořádného příjmu podle § 412 odst. 1 písm. b) insolvenčního zákona] bylo možné dokončit i po uplynutí splátkového kalendáře; v tom však žalované zabránil (nesprávný) pokyn insolvenčního soudu (B-69) a následné ukončení insolvenčního řízení. Za tohoto stavu odvolací soud uzavřel, že není dána příčinná souvislost mezi žalobcem tvrzeným vznikem škody a porušením povinnosti žalované jako insolvenční správkyne jednat s odbornou péčí.

Proti rozsudku odvolacího soudu podal žalobce dovolání, které má za přípustné (§ 237 zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu – dále jen „o. s. ř.“) k řešení následujících právních otázek, které (podle jeho názoru) dílem nebyly Nejvyšším soudem zodpovězeny a dílem je odvolací soud zodpověděl v rozporu s (označenou) judikaturou Nejvyššího soudu:

- 1) Odpovídá insolvenční správkyne za škodu nebo jinou újmu podle § 37 insolvenčního zákona způsobenou soudním exekutorem, se kterým sjednala zpeněžení majetkové podstaty dlužníka podle § 289a insolvenčního zákona?
- 2) Odpovídá stát podle zákona č. [82/1998](#) Sb. za škodu, kterou způsobil soudní exekutor při provádění dražby podle § 289a insolvenčního zákona, respektive je provádění dražby podle tohoto ustanovení výkonem státní správy?
- 3) Může insolvenční správkyne provést zpeněžení majetkové podstaty dlužníka i po skončení splátkového kalendáře, respektive po uplynutí doby určené § 412a odst. 1 písm. b) a c) insolvenčního zákona?
- 4) Může insolvenční správkyne nerespektovat závazný pokyn insolvenčního soudu, proti kterému není přípustné odvolání, i když není správný?
- 5) Je povinností insolvenční správkyne nerespektovat závazný pokyn insolvenčního soudu, proti kterému je přípustné odvolání, v případě, že není správný?

Dovolatel snáší argumenty ve prospěch závěru, podle něhož lze soudního exekutora, se kterým insolvenční správkyne uzavře smlouvu o zpeněžení, považovat za jinou osobu podle § 40 odst. 2 insolvenčního zákona; proto insolvenční správkyne odpovídá za škodu, kterou soudní exekutor svou činností způsobí účastníkům insolvenčního řízení (§ 37 odst. 2 insolvenčního zákona).

Za nesprávný považuje i právní názor odvolacího soudu, podle něhož za činnost soudního exekutora, kterého žalovaná pověřila zpeněžením majetkové podstaty, je odpovědný stát podle zákona č. [82/1998](#) Sb; potud nesouhlasí se závěry formulovanými v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 9. února 2021, sp. zn. 20 Cdo 2927/2020.

Za rozporný s (označenou) judikaturou Nejvyššího soudu považuje i závěr odvolacího soudu, podle něhož žalovaná mohla dokončit zpeněžení majetkové podstaty dlužnice i po skončení splátkového kalendáře; potud poukazuje na závěry formulované Nejvyšším soudem v usnesení ze dne 28. února 2013, sp. zn. 29 NSČR 12/2013, uveřejněném pod číslem 77/2013 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „R 77/2013“). Neobstojí tak závěr odvolacího soudu o nedostatku příčinné

souvislosti mezi porušením povinnosti žalovanou a vznikem škody na jeho straně.

Pro případ, že Nejvyšší soud dospěje k závěru o možnosti zpeněžit nemovitosti i po skončení splátkového kalendáře, dovolatel otevírá právní otázky (ne)možnosti insolvenční správkyne odmítnout „nesprávné“ závazné pokyny insolvenčního soudu. Jestliže nebyla oprávněna polemizovat s pokyny insolvenčního soudu, pak měla respektovat (i) usnesení insolvenčního soudu ze dne 10. května 2022 (B-54), tj. provést zpeněžení majetkové podstaty do skončení splátkového kalendáře. V opačném případě nemusela respektovat ani pokyn insolvenčního soudu z 11. října 2022 (B-69), podle něhož měla ukončit zpeněžování majetkové podstaty.

Proto dovolatel požaduje, aby Nejvyšší soud rozhodnutí odvolacího soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Dovolání je přípustné podle § 237 o. s. ř. k řešení právní otázky (ne)možnosti zpeněžovat majetek dlužníka, jehož úpadek byl řešen oddlužením plněním splátkového kalendáře, určený v § 412 odst. 1 písm. b) insolvenčního zákona po uplynutí lhůty splátkového kalendáře Nejvyšším soudem dosud nezodpovězené.

Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Podle § 37 odst. 1 insolvenčního zákona insolvenční správce odpovídá za škodu nebo jinou újmu, kterou dlužníku, věřitelům nebo třetím osobám způsobil tím, že při výkonu své funkce porušil povinnosti, které jsou mu uloženy zákonem nebo rozhodnutím soudu, jakož i tím, že při jejím výkonu nepostupoval s odbornou péčí. Této odpovědnosti se insolvenční správce zproští, jen když prokáže, že škodě nebo jiné újmě nemohl zabránit ani při vynaložení veškerého úsilí, které po něm bylo možné spravedlivě požadovat se zřetelem k průběhu insolvenčního řízení.

Podle § 398 insolvenčního zákona oddlužení lze provést zpeněžením majetkové podstaty nebo plněním splátkového kalendáře (odstavec 1). Při oddlužení plněním splátkového kalendáře je dlužník povinen po dobu 5 let měsíčně splácet nezajištěným věřitelům ze svých příjmů částku ve stejném rozsahu, v jakém z nich mohou být při výkonu rozhodnutí nebo při exekuci uspokojeny přednostní pohledávky. Tuto částku rozvrhne dlužník prostřednictvím insolvenčního správce mezi nezajištěné věřitele podle poměru jejich pohledávek způsobem určeným v rozhodnutí insolvenčního soudu o schválení oddlužení. Zajištění věřitelé se uspokojí jen z výtěžku zpeněžení zajištění; při tomto zpeněžení se postupuje obdobně podle ustanovení o zpeněžení zajištění v konkursu (odstavec 3)

Podle § 412 odst. 1 písm. b) insolvenčního zákona po dobu trvání účinků schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře je dlužník povinen hodnoty získané dědictvím, darem a z neúčinného právního úkonu, jakož i majetek, který dlužník neuvedl v seznamu majetku, ač tuto povinnost měl, vydat insolvenčnímu správci ke zpeněžení a výtěžek, stejně jako jiné své mimořádné příjmy, použít k mimořádným splátkám nad rámec splátkového kalendáře.

K rozhodnému (výše citovanému) znění § 37 odst. 1 a § 412 odst. 1 písm. b) insolvenčního zákona (do 31. května 2019) srov. část první čl. II zákona č. [31/2019](#) Sb., kterým se mění zákon č. [182/2006](#) Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. [120/2001](#) Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. [6/2002](#) Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. [312/2006](#) Sb., o insolvenčních správcích, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. [296/2017](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších

předpisů, zákon č. [292/2013](#) Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. Rozhodné znění § 398 odst. 1 a 3 insolvenčního zákona (do 30. června 2017) plyne z části první čl. II bodu 1. zákona č. [64/2017](#) Sb., kterým se mění zákon č. [182/2006](#) Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

Nejvyšší soud v prvé řadě předesílá, že jeho judikatura je ustálena v závěru, podle něhož lhůta 5 let stanovená insolvenčním zákonem dlužníku ke splácení pohledávek věřitelů při schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře je lhůtou konečnou (nejzazší), přičemž její počátek určuje pro danou insolvenční věc vždy termín první splátky určený rozhodnutím o schválení oddlužení (srov. např. dovolatelem zmíněné R 77/2013, k jehož závěrům se Nejvyšší soud přihlásil např. v usnesení ze dne 28. června 2024, sen. zn. 29 NSČR 74/2023).

V posledně označeném usnesení však Nejvyšší soud dodal, že závěr formulovaný v R 77/2013 se týkal uspokojování pohledávek nezajištěných věřitelů, nikoli toho, dokdy lze zpeněžovat předmět zajištění v insolvenčním řízení dlužníka, jehož úpadek je řešen oddlužením ve formě plnění splátkového kalendáře, a dokdy lze takto dosažený (čistý) výtěžek zpeněžení vydat zajištěnému věřiteli. Současně dovodil, že v takovém případě lze před vydáním rozhodnutí, jímž se končí insolvenční řízení, vypořádat nárok zajištěného věřitele na vydání výtěžku zpeněžení předmětu zajištění bez zřetele k tomu, že již uplynula (nejzazší) pětiletá lhůta určená dlužníku k uspokojení pohledávek nezajištěných věřitelů. Tento postup není bez dalšího vyloučen ani tehdy, vydá-li zajištěný věřitel pokyn ke zpeněžení zajištění až po uplynutí oné pětileté lhůty. Možná rizika vyvolaná prodloužením insolvenčního řízení (o dobu nutnou ke zpeněžení zajištění a vypořádání výtěžku zpeněžení zajištění) lze u dlužníka, u kterého jsou jinak splněny předpoklady k tomu, aby insolvenční soud vzal na vědomí splnění oddlužení a přiznal mu osvobození od placení pohledávek zahrnutých do oddlužení v rozsahu, v němž dosud nebyly uspokojeny, minimalizovat tím, že insolvenční soud vydá usnesení, jímž dlužníka osvobodí od placení pohledávek zahrnutých do oddlužení v rozsahu, v němž dosud nebyly uspokojeny (§ 414 odst. 1 insolvenčního zákona), před vydáním usnesení o skončení insolvenčního řízení (před vydáním usnesení, jímž bere na vědomí splnění oddlužení).

Jakkoli byla v poměrech projednávané věci uspokojována v insolvenčním řízení dlužnice, jejíž úpadek byl řešen oddlužením ve formě splátkového kalendáře, nezajištěná pohledávka žalobce, nelze přehlédnout, že po dobu trvání účinků schváleného oddlužení byla dlužnice povinna (mimo jiné) vydat insolvenční správce ke zpeněžení hodnoty získané dědictvím – nemovitosti [§ 412 odst. 1 písm. b) insolvenčního zákona].

Platí-li, že insolvenční řízení má být vedeno tak, aby žádný z účastníků nebyl nespravedlivě poškozen nebo nedovoleně zvýhodněn [§ 5 písm. a) insolvenčního zákona], pak v rámci oddlužení plněním splátkového kalendáře nemohou být věřitelé, jejichž pohledávka byla řádně zjištěna co do pravosti a výše, vyloučeni z možnosti být uspokojeni z výtěžku zpeněžení takového majetku jen proto, že se po dobu plnění pětiletého splátkového kalendáře nepodařilo zpeněžit majetek určený § 412 odst. 1 písm. b) insolvenčního zákona. Přitom není rozhodné, zda důvodem, pro který nebyl (nemohl být) zmíněný majetek zpeněžen, byly neúspěšné „pokusy“ o jeho zpeněžení [např. pro pochybení insolvenční správce (nebo soudního exekutora)] nebo pouhá skutečnost, že povinnost určená § 412 odst. 1 písm. b) insolvenčního zákona vznikla dlužnici až v době, kdy se chýlila k závěru pětiletá doba trvání splátkového kalendáře. Podstatné je, že povinnost vydat majetek insolvenční správce vznikla dlužnici před vydáním usnesení, jímž insolvenční soud vzal na vědomí splnění oddlužení (před skončením insolvenčního řízení).

Současně nelze přehlédnout, že proti výroku usnesení, jímž insolvenční soud vzal na vědomí splnění oddlužení dlužnice (B-75), nebylo odvolání přípustné (§ 413 věta první insolvenčního zákona, ve znění účinném do 31. května 2019). Jinak řečeno, žalobce neměl k dispozici žádné právní prostředky,

jejichž prostřednictvím by se mohl „bránit“ jednak proti nesprávnému pokynu insolvenčního soudu, jednak proti (následnému) výroku usnesení, jímž insolvenční soud vzal na vědomí splnění oddlužení dlužnice.

V této souvislosti Nejvyšší soud dodává, že povinnost insolvenčního správce respektovat (závazný) pokyn insolvenčního soudu, vyplývá již ze závěrů obsažených v usneseních Nejvyššího soudu ze dne 26. srpna 2015, sen. zn. 29 NSČR 2/2014, a sen. zn. 29 NSČR 93/2014, uveřejněných pod čísly 48/2016 a 58/2016 Sbírký soudních rozhodnutí a stanovisek (srov. dále též usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. května 2021, sen. zn. 29 NSČR 50/2019). Obecně k povaze (byť i nesprávných) pokynů insolvenčního soudu podle § 11 odst. 2 insolvenčního zákona srov. např. důvody usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. září 2023, sen. zn. 29 NSČR 71/2021, jakož i důvody usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. února 2023, sen. zn. 29 NSČR 134/2022, a ze dne 30. června 2023, sen. zn. 29 ICdo 117/2022, uveřejněných pod čísly 23/2024 a 52/2024 Sbírký soudních rozhodnutí a stanovisek.

Jakkoli Nejvyšší soud shledává správným právní posouzení věci odvolacího soudu co do možnosti pokračovat ve zpeněžování majetku dlužnice i po uplynutí pěti let plnění splátkového kalendáře, jakož i ohledně povinnosti žalované respektovat (závazný) pokyn insolvenčního soudu k ukončení zpeněžování tohoto majetku, neztotožňuje se s jeho závěrem o neexistenci (přetržení) příčinné souvislosti mezi (odvolacím soudem konstatovaným, dovoláním nezpochybněným a dovolacímu přezkumu tak nepodléhajícím) porušením povinnosti žalované postupovat při výkonu funkce insolvenční správkyně s odbornou péčí podle § 37 insolvenčního zákona (viz bod 22. odůvodnění napadeného rozhodnutí) a škodou vzniklou žalobci v důsledku neuhrazení jeho pohledávky (ve spojení s osvobozením dlužnice od placení pohledávek).

Již v rozsudku ze dne 28. srpna 2013, sp. zn. 29 Cdo 2656/2010, Nejvyšší soud formuloval a odůvodnil závěr, podle něhož se obecně nepředpokládá, že by se odpovědnost správce konkursní podstaty za škodu způsobenou tím, že při výkonu funkce nepostupoval s odbornou péčí a porušil povinnosti, které mu ukládá zákon nebo mu uloží soud (§ 8 odst. 2 zákona č. [328/1991](#) Sb. ve znění účinném do 31. prosince 2007) překrývala s odpovědností státu za škodu způsobenou konkursním soudem způsobem, jenž by dovoloval uzavřít, že tyto subjekty způsobily škodu společně. Srov. též důvody rozsudků Nejvyššího soudu ze dne 23. července 2015, sp. zn. 29 Cdo 924/2013, a sp. zn. 29 Cdo 1482/2013, uveřejněných pod čísly 30/2016 a 45/2016 Sbírký soudních rozhodnutí a stanovisek. Pouze tehdy, dovršil-li se škodný následek vyvolaný protiprávním jednáním správce konkursní podstaty (vznikla-li škoda) až ve spojení s případnou nečinností nebo vadami postupu konkursního soudu při výkonu dohlédací činnosti (ve spojení s nesprávným úředním postupem konkursního soudu), lze uvažovat o společné odpovědnosti správce konkursní podstaty a státu za způsobenou škodu (viz důvody usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. prosince 2020, sp. zn. 30 Cdo 1644/2020).

Shora uvedený (obecný) závěr však nevylučuje, aby s ohledem na specifické okolnosti věci byla (výjimečně) dána „spoluodpovědnost“ více osob za vzniklou škodu; podílelo-li se totiž na vzniku škody více škůdců, zásadně platí, že odpovídají za škodu společně a nerozdílně (§ 2915 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanského zákoníku). To platí i v případě, kdy se na vzniku škody (případně) podílel (vedle dalších škůdců) i stát. Srov. obdobně důvody rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 10. března 2020, sp. zn. 30 Cdo 1329/2019.

Přitom pro rozhodnutí ve věci není podstatné (a nebylo povinností soudů nižších stupňů zkoumat), zda za škodu vzniklou žalobci odpovídá třetí osoba (např. stát), nýbrž (jen) to, zda jsou splněny předpoklady pro vznik odpovědnosti žalované (§ 37 insolvenčního zákona).

V poměrech projednávané věci tak bylo pro řešení otázky (ne)existence (přetržení) příčinné souvislosti mezi (odvolacím soudem konstatovaným) porušením povinnosti žalované a vznikem škody

na straně žalobce právně významné, zda by byly nemovitosti zpeněženy v insolvenčním řízení dlužnice v průběhu splátkového kalendáře (a následně z výtěžku zpeněžení uspokojena pohledávka žalobce), kdyby insolvenční správkyň jednala s odbornou péčí (kdyby neporušila povinnost jednat s odbornou péčí). Jinak řečeno, pro posouzení otázky (ne)splnění předpokladů pro vznik odpovědnosti žalované za škodu vzniklou žalobci, je podstatné, zda by při postupu žalované s odbornou péčí vůbec nastala (mohla nastat) situace, kdyby v průběhu splátkového kalendáře nebyly zpeněženy nemovitosti [a insolvenční soud po uplynutí splátkového kalendáře (nesprávně) uložil žalované (závazným pokynem), aby nepokračovala ve zpeněžování nemovitostí dlužnice].

Obecně k (ne)přerušení příčinné souvislosti viz např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. srpna 2011, sp. zn. 25 Cdo 4841/2009, k jehož závěrům se Nejvyšší soud přihlásil např. v rozsudku ze dne 30. března 2021, sp. zn. 25 Cdo 1267/2020, uveřejněném pod číslem 59/2022 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek. K možnosti tzv. kumulativní příčinné souvislosti srov. přiměřeně důvody rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 14. července 2021, sp. zn. 25 Cdo 2128/2020, uveřejněného pod číslem 36/2022 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek.

Jelikož se odvolací soud z tohoto pohledu (případnou) odpovědností žalované za škodu vzniklou žalobci nezabýval, zůstalo jeho právní posouzení věci neúplné a tudíž i nesprávné; Nejvyšší soud proto napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení (§ 243e odst. 1 a 2 o. s. ř).

Další články:

- [Majetková podstata \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předběžné opatření](#)
- [Valná hromada \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Pracovní doba](#)
- [Exekuce](#)
- [Důkazní břemeno](#)
- [Dokazování, neúčinnost právního jednání](#)
- [Katastr nemovitostí](#)
- [Náhrada za ztrátu na výdělku \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)